

Z OBSAHU	Kristus rozjasnil temnoty světa. Homilie Benedikta XVI.	04
	Pohled z Říma: S ateisty se dá mluvit	06
	Mučedníci komunismu	07
	Pohřbeni do smetí	09

TRADICE OTCŮ

Z listu svatého papeže Klementa I. Korint'ánům (konec I. století)

To je cesta, milování, na níž jsme našli své spasení: Ježíš Kristus, velekněz našich obětí, ochránce a pomocník v naší slabosti.

Skrze něho vzhlížíme k nebeským výšinám; v něm se nám zrcadlí neposkvrněná a vznešená Boží tvář, on nám otevřel oči i srdce; skrze něho se naše nechápavá a zatemnělá mysl otvírá jako květ jeho podivuhodnému světlu; skrze něho nám Hospodin dopřál okusit nesmrtelného poznání; *on je odlesk Boží slávy a stal se o to vznešenějším než andělé, oč je převyšuje jménem, které mu bylo dáno.* [...]

Hlava bez nohou není nic, stejně ani nohy bez hlavy; i ty nejmenší části našeho těla jsou pro celek těla nezbytné a užitečné a všechny spolupracují a svorně se řídí jedním řádem, aby prospívalo celé tělo. Ať se tedy celé naše tělo uchovává zdravé v Kristu Ježíši a každý necht' se podřizuje svému bližnímu podle toho, jaký dar milosti obdržel.

Silný ať pečuje o slabého, slabý ať má silného v úctě; bohatý ať je štedrý k chudému, chudý ať děkuje Bohu, že mu dal, kdo by mu pomohl, když má nedostatek. Moudrý ať dokazuje svou moudrost ne slovy, nýbrž dobrými skutky. Pokorný ať si nedává dobré vysvědčení sám, nýbrž ať to nechá na jiném. Cudný ať se nechlubí čistotou svého těla, ale ať si uvědomí, že jeho zdrženlivost je dar, který dostal od někoho jiného.

Rozvažme přece, bratři, z čeho máme svůj původ, co jsme byli zač, když jsme přišli na svět; z jakého hrobu a temnoty nás vyvedl na svůj svět ten, který nás uhnětl a stvořil, a co dobrého nám připravil ještě dřív, než jsme se narodili.

Ježto tedy to vše máme od něho, musíme mu za všechno vzdávat díky. Jemu buď sláva na věky věků, amen.

Mons. František Lobkowicz s novokněžími v roce 2011. Foto: www.doo.cz

Radujte se stále v Pánu

Úvodník ostravsko-opavského biskupa Mons. Františka Lobkowicze OPraem

Pro letošní setkání mládeže před Veli-konocemi vybral Svatý otec krásný citát z listu svatého apoštola Pavla Filipánům: „Radujte se stále v Pánu, opakují: Radujte se!“ (Flp 4,4) Myslím, že svatý Pavel vystihl touhu každého člověka. Už nemluvně se raduje z maličkostí, které poznává kolem sebe. Stačí i pouhé chras-títka a dítě prožije chvílku radosti, že ho tento malinkatý nástroj poslouchá. Jsou různé radosti, ale jedna radost je zcela přirozená: poznávání dobra. Ano, dá se poznávat i zlo, ale z toho radost zcela určitě není, z toho bývá především deprese.

Poznávat dobro znamená prožívat radost. Je jistě otázkou, kde dobro hledat a jakými prostředky ho mohu najít. Zcela určitě je to záležitost výchovy především v rodinách. Existence úplné rodiny

je dobro, proto se z příslušnosti k takové rodině mohu radovat. Rozbitá rodina je pravý opak, cosi nedobrého, a proto je výsledkem smutek. Zanedbatelná není ani výchova ve škole, kde žáček poznává spousta nových věcí, a je-li uváděn do tohoto poznání s vědomím, že vše má svůj původ ve svém Stvořiteli, tedy v Dobru Nejvyšším, je důvod k radosti o to větší.

Vychovatelem k poznávání dobra je ale především sám Bůh. Dává totiž svého Svatého Ducha, aby všichni mohli poznávat, co je skutečně dobré, a co je tedy důvodem k radosti. V listu Galaťánům píše svatý Pavel zcela jasně: „Ovocem Ducha je láska, radost, pokoj, shovívavost, vlídnost, dobrota, věrnost,

Dokončení na str. 2 dole

Benedikt XVI. v Havaně. Foto: <http://po.org.ar>

Pořad ČT24 o pronásledování křesťanů

Na téma pronásledování křesťanů, médií většinou opomíjené, se zaměřil publicistický pořad ČT24 *Fokus*, který měl premiéru na letošní Bílou sobotu večer. Režisér Jan Heller dal v pořadu prostor lidem, kteří tuto skutečnost dlouhodobě sledují – biskupovi Václavu Malému, který mnohé perzekvované křesťanské komunity ve světě osobně navštívil, pastorem a publicistovi Danu Drápalovi, Haně Scharffové, která se setkala s konkrétními případy protikřesťanského násilí jako reportérka zahraničního zpravodajství České televize (např. v Egyptě), a Ondřeji Vaněčkovi z občanského sdružení *Res Claritatis*, které už dlouhá léta vnáší toto téma do povědomí veřejnosti.

Pořad s množstvím autentických záběrů týkajících se pronásledovaných křesťanů můžete zhlédnout na internetových stránkách pořadu *Fokus*.

RC

Dokončení ze str. 1

tichost, zdrženlivost.“ (Gal 5,22) Všechny tyto vlastnosti způsobují radost v srdci. A po svém zmrtvýchvstání říká Pán Ježíš svým učedníkům: „Přijměte Ducha Svatého, komu hříchy odpustíte, budou odpuštěny.“ (Jan 20,22) Je snad něco radostnějšího než odpuštění hříchů? I nám všem dává svého Svatého Ducha při svátosti biřmování, a to především proto, abychom v Jeho síle poznávali, co je dobré, a tím měli skutečný důvod k radosti.

*Mons. František Lobkowicz OPraem
biskup ostravsko-opavský*

Kubánské úřady vyhlásily Velký pátek 2012 státním svátkem

V reakci na zvláštní žádost papeže Benedikta XVI. kubánskému prezidentovi Raúl Castrovi kubánská vláda oznámila, že letošní Velký pátek bude jednorázovým státním svátkem. V krátkém prohlášení vlády zveřejněném 31. března v oficiálním deníku *Granma* se uvádí, že papež požádal o vyhlášení tohoto svátku „kvůli náboženským oslavám, které se konají u příležitosti utrpení a smrti Ježíše Nazaretského“.

Několik minut před papežovým odletem z Kuby 28. března prezident Raúl Castro řekl papeži o svém přání vyhlásit Velký pátek 6. dubna svátkem „jako výjimku, s ohledem na Jeho Svatost a šťastný průběh této mimořádné návštěvy naší země“. Nicméně státní orgány rozhodnou, zda se v budoucnu bude jednat o trvalý státní svátek. Ačkoli prakticky jsou nejvyššími státními orgány prezident Castro a Rada ministrů, teoreticky konečné rozhodnutí závisí na komunistické straně.

Vedoucí představitelé kubánské revoluce potlačili všechny náboženské svátky po převzetí moci na ostrově komunisty roku 1959. Vánoční svátky byly obnoveny v roce 1998 na zvláštní žádost papeže Jana Pavla II. tehdejšímu prezidentovi Fidelu Castrovi během papežovy historické návštěvy na Kubě.

Vatikánský mluvčí P. Federico Lombardi vyjádřil nadšení. Prohlásil, že to, jak kubánské orgány „rychle zareagovaly“ na žádost papeže Benedikta, je „určitě velmi pozitivním znamením“. „Svatý stolec doufá, že tato skutečnost podpoří účast na náboženských slavnostech a radostných velikonočních oslavách a že návštěva Svatého otce bude i nadále přinášet vytožené ovoce pro dobro Církve a všech Kubánců.“

Zdroj, který nepatří k biskupské konferenci, uvedl, že jednorázové vyhlášení svátku zapadá do vzorce chování vlády vůči katolické církvi. Kubánská vláda tím, že ponechává otevřené rozhodnutí, zda svátek bude trvalý, pokračuje v politice „cukru a biče“, kterou používá vůči katolickým biskupům, aby je odradila od kritiky.

Catholic News Agency

Katolická charita vyzývá Evropskou unii, aby pomáhala přistěhovalcům přivést jejich rodiny

Katolická charita *Caritas Europa* vyzvala Evropskou unii, aby zajistila, že si přistěhovalci budou moci přivést své rodiny, když se asimilují ve zdejších zemích.

„Znepokojuje nás současná praxe v některých členských státech EU, které brání migrantům a uprchlíkům žít opět se svými rodinami,“ řekl generální sekretář *Caritas Europa* Jorge Nuño Mayer.

Během zasedání v Bruselu ve dnech 13.–15. března zástupci *Caritas* uvedli, že chtějí lepší praktické využívání stávající směrnice EU o slučování rodin, což je právní akt, který umožní přistěhovalcům přivést své rodiny do Evropy.

Charitativní organizace sdělila, že cílem směrnice je podpora rodin přistěhovalců v EU, a vyzvala k vytvoření záruk rovného přístupu a „nediskriminace“ příslušníků národností z nečlenských států EU a jejich rodinných příslušníků, především na „trhu práce, ve vzdělávání a při odborné přípravě“.

Catholic News Agency

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz nebo na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem. Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zaslaným darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 440 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

SLOVO KNĚZE

Europoslankyně Záborská: Brusel podporuje potraty v rozvojových zemích

Evropská komise (EK) poskytuje každoročně miliony eur organizacím, které vykonávají a propagují potraty v rozvojových zemích. Upozornila na to slovenská poslankyně Evropského parlamentu (EP) Anna Záborská na březnovém semináři o sexuálním a reprodukčním zdraví a právech v rozvojových zemích, který je součástí Evropského týdne pro život v EP. „Slovenské humanitární organizace bojují o každé euro, aby mohly provozovat skromné nemocnice v Africe či Asii, které zachraňují lidské životy. Komise zatím dává miliony na zabití ještě nenarozených dětí, často úplně stejným rozvojovým zemím,“ upozornila slovenská europoslankyně. Tím, že EU rozvojovou pomoc podmiňuje liberalizací potratů, vyvolává v mnohých rozvojových státech podezření, že se snaží prosazovat kulturní hegemonii, myslí si Záborská. Otázka potratů přitom patří mezi výlučné kompetence členských států, takže EK s velkou pravděpodobností jedná mimo rámec evropského práva.

„Může někdo obviňovat Afriku, že se chce vyhnout tomuto novému druhu kulturního, ekonomického a sociálního imperialismu, zejména když zavání dvojitými standardy a neřeší skutečné potřeby?“ uvedla ve svém vystoupení Theresa Okaforová, ředitelka nigerijské organizace *Liga pro život*.

Záborská upozornila, že takzvané „právo na potrat“ nepatří mezi lidská práva a žádný mezinárodní dokument ani smlouva nedává státům povinnost financovat nebo propagovat potraty. „Uměle vyvolaný potrat nepatří mezi reprodukční práva ženy. Naopak, právo každého člověka na život a ochrana života dítěte před a po narození patří k základním lidským právům,“ řekla slovenská europoslankyně.

HN

Severokorejská podzemní církev žádá o modlitbu

Komunistický režim ohlašuje oslavy „závratných rozměrů“ u příležitosti stého výročí narození zakladatele státu Kim Ir-Sena (Kim Il-Sunga). „Věčný prezident“ je i osmnáct let po své smrti (1994) uctíván jako bůh. Křesťané, kteří dosud unikli pronásledování a odmítají zbožňování bývalého prezidenta, jsou považováni za nejnebezpečnější třídní nepřátele. Podle údajů evangelické organizace *Open Doors* je v pracovních táborech internováno až sedmdesát tisíc severokorejských křesťanů. Naprostý hospodářský propad severokorejské diktatury nicméně režim přiměl k povolení intervence některých humanitárních organizací.

O aktivitách *Open Doors* hovořil pro vatikánský rozhlas jeho německý koordinátor Markus Rode: „Křesťané odmítají tento kult Kimovy dynastie, ale navenek se musí chovat konformně podle státní ideologie. Naše organizace může pracovat jen v podzemí. Pomáháme tamním křesťanům potravinami a léky k tomu, aby vůbec přeživali. Kromě toho jim dodáváme malé radiopřijímače na solární baterie, aby mohli získávat informace a účastnit se bohoslužeb. Režim proti našim aktivitám neprotestuje, ačkoli jsme jistě na seznamu nežádoucích organizací. Je však známo, že koncentrační tábory zde existují. Stát se proti nám nestaví, protože ví, že naše zprávy jsou opodstatněné.“

V souvislosti s pompézními oslavami korejského diktátora vyzývá humanitární organizace *Open Doors* k modlitbám za severokorejské křesťany, o které prosí tamní podzemní komunita. Počet křesťanů se odhaduje na 200 až 400 tisíc, z celkového počtu 24 milionů obyvatel země. Organizace *Open Doors* každoročně sestavuje listinu zemí vyznačujících se protikřesťanskou perzekucí. Severní Korea na tomto seznamu již deset let figuruje na prvním místě. V poslední desítku sledovaných zemí se naopak umístily například Kuba či Bělorusko, nově pak Kolumbie a Kazachstán.

Ra Vat

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

Jako křesťané jsme lidmi naděje. Nejen proto, že naděje je jednou ze tří teologických ctností, které nám byly vlyty při svatém křtu. Jsme lidmi naděje i proto, že to podstatné již bylo vykonáno – a to vítězně. Boží věc nemůže prohrát. *Vzkříšený Kristus již neumírá, smrt nad ním vládu nemá* (Řím 6,9). Kdo tedy je a vytrvá na straně Ježíše Krista, dosáhne tak jako on koruny vítězství.

Pokud si toto uvědomíme, pak žádná z krizí a žádná ze špatných zpráv, kterých je dnes jako buchtiček, nás nemůže skutečně zasáhnout. Ano, mnoho současných konfliktů, útoků a katastrof nás mrzí. S obavami sledujeme, kam se naše západní civilizace posouvá a jak asi může skončit. Naše zakotvení v Kristu ale nedovolí, abychom propadli zoufalství a přestali vidět světlo přesahující každou temnotu.

Před námi je vždy perspektiva nového života. Života již neztratitelného a nezranitelného – života věčného. Tuto perspektivu nám dává zmrtevýchvstalý Ježíš: pramen vody živé tryskající do života věčného (srov. Jan 4,14). Přitom nejde o útěk od problémů. Spíše v Kristu získáváme bázi, pokoj a sílu, abychom to, zač jsme odpovědní, mohli adekvátně a správně řešit.

Vybavuji si vzpomínky na dvouletou vojenskou službu v komunistických kasárnách. Míval jsem pocit zmaru, nesmyslnosti a smutek ze ztráty nejlepších roků života. Ale křesťanská naděje mne i tam udržela v rovnováze. Pozorování stromů (jediných normálních objektů), jejich krásné kůry a korun mne odkazovalo ke Stvořiteli. On byl i tam s námi. A pak mocná Pavlova slova: *Když je Bůh s námi, kdo proti nám? Kdo by nás mohl odloučit od lásky Kristovy?* (Řím 8,31.35)

Máme naději, že zůstaneme Kristu a Církvi věrni. Máme naději na věčnou odměnu v nebi. Máme naději, že tu s pomocí Boží ještě leccos dobrého pro bližní a pro národ vykonáme.

fr. Pavel Maria OP

fr. Pavel M. Mayer OP,
dominikánský kněz,
magistr noviců

ZMRTVÝCHVSTÁNÍ JEŽÍŠE – STŘED EVANGELIA

Z čítanky „Víra Církve“ sestavené z textů Josepha Ratzingera

Zmrtvýchvstání, manuscript (13. stol.). Foto: www.english.cam.ac.uk

Věta „Ježíš vstal z mrtvých“ vyjadřuje [...] onu prvotní zkušenost, na níž se zakládá veškerá křesťanská víra; všechna další vyznání jsou výkladem tohoto prvotního vyznání, včetně mesiášství, skutečnosti, že Ježíš je Kristus, tedy *poznamaný, mesiáš*, jakkoli vždy spolupůsobilo porozumění dříve nepochopeného poselství historického Ježíše. „Ježíš vstal z mrtvých“ – tato věta je tedy nejprve a především *articulus stantis et cadentis ecclesiae*, článek, jímž stojí a padá Církve, jímž se nejvíce musí nechat utvářet struktura víry a teologie. [...]

Podle řečeného musí být veškerá křesťanská teologie, má-li zůstat věrná svému původu, zcela vnitřně a především teologií zmrtvýchvstání. Musí být teologií zmrtvýchvstání dříve, než je

teologií ospravedlnění hříšníka; musí být teologií zmrtvýchvstání dříve, než je teologií metafyzického Božího synovství. Může a smí být také teologií kříže vždy jen spolu s teologií zmrtvýchvstání a vždy jen v ní. Její první a základní výpověď je poselství, že moc smrti, vlastní konstanta dějin, byla Boží mocí jednou provždy zlomena a tím vstoupila do dějin zcela nová naděje. Jinými slovy: Střed evangelia spočívá v poselství o zmrtvýchvstání, tedy v poselství o jednání Boha, jež předchází veškerému lidskému konání.

Theologische Prinzipienlehre,
München 1982

<http://www.dbk-shop.de>

Přeložil P. Josef Koláček SJ

KRISTUS ROZJASNIL TEMNOTY SVĚTA

Homilie Svatého otce Benedikta XVI. o Velikonoční vigílii

Na Bílou sobotu v bazilice sv. Petra předsedal Svatý otec liturgii Velikonoční vigílie. V promluvě připomněl, že nás zmrtvýchvstaly Kristus osvěcuje a vtahuje do samotného Boha.

Drazí bratři a sestry!

Pascha je slavností nového stvoření. Ježíš vstal z mrtvých a už neumírá. Otevřel bránu do nového života, který nezná nemoc, ani smrt. Vtáhl člověka do samotného Boha. „Člověk, jak je (dosl. tělo a krev), nemůže mít účast v Božím království,“ řekl Pavel v prvním listu Korinťanům (15,50). Církevní spisovatel Tertulian mohl ve třetím století odvahou napsat ve vztahu ke Kristovu a našemu vzkříšení: „Tělo a krev, důvěřujte, dostalo se vám díky Kristu místa v nebi a v Božím království“ (CCL II 994). Člověku se otevřela nová dimenze. Stvoření se zvětšilo a rozšířilo. Pascha je den nového stvoře-

ní, a právě proto začíná liturgie Církve tento den u starého stvoření, abychom se naučili dobře chápat to nové.

Staré a nové stvoření

Proto se zahajuje liturgie slova o Velikonoční vigílii čtením o stvoření světa. V tomto kontextu jsou obzvláště důležité dvě věci. Za prvé, že stvoření je prezentováno jako celek, jehož součástí je fenomén času. Sedm dní tvoří obraz celku, který se rozvíjí v čase. Dny jsou řazeny ve vztahu k sedmému dni, který je dnem svobody všech tvorů ve vztahu k Bohu i vzájemně mezi sebou. Stvoření je tudíž orientováno ke společenství Boha a tvorstva a existuje

jako prostor odpovědi na obrovskou Boží slávu, jako setkání lásky a svobody.

Stvoření světla

Za druhé, Církve při vyprávění o stvoření během Velikonoční vigílie naslouchá zejména první větě: „Bůh řekl: Buď světlo!“ (Gn 1,3) Vyprávění o stvoření symbolicky začíná stvořením světla. Slunce a měsíc jsou stvořeny až čtvrtého dne a označeny za svítily, které Bůh umístil na nebesa. Tím jsou zbaveny božského charakteru, který jim připisovaly velké náboženské tradice. Ne, vůbec to nejsou bohové. Jsou to zářící tělesa stvořená jediným Bohem. Předchází je však světlo,

kteř v přirozenosti stvořeného bytí odráží Boží slávu.

Co tedy tvrdí příběh o stvoření? Že světlo umožňuje život, umožňuje setkání, umožňuje komunikaci. Umožňuje poznání, přístup k realitě, k pravdě. Umožněním poznání je umožněna svoboda i pokrok. Zlo se skrývá. Světlo je proto také vyjádřením dobra, které je září a vytváří zář. Je dnem, kdy můžeme jednat. Fakt, že Bůh stvořil světlo, znamená, že Bůh stvořil svět jako prostor poznání a pravdy, prostor setkání a svobody, prostor dobra a lásky. První materie světa je dobrá, bytí samo je dobré. A zlo nepochází z bytí, které je stvořeno Bohem, ale vzniká popřením. Je negací.

Nový život vzkříšení

Velikonočního jitra prvního dne v týdnu Bůh opět řekl: „Buď světlo!“ Nejprve sestoupila Getsemanská noc, zatmění slunce při Ježíšově umučení a smrti, noc hrobu. Nyní je však opět první den. Celé stvoření začíná znovu. „Buď světlo!“ říká Bůh, „a bylo světlo.“ Ježíš vstává z hrobu. Život je silnější než smrt. Dobro je silnější než zlo. Láska je silnější než nenávisť. Pravda je silnější než lež. Temnota minulých dnů byla rozptýlena okamžikem, kdy Ježíš povstává z hrobu a stává se čirým světlem Božím. Nevztahuje se to však jenom k Němu a k temnotě oněch dní. Ježíšovým vzkříšením je nově stvořeno samo světlo. Táhne nás všechny za sebou do nového života vzkříšení a přemáhá každou formu tmy. On je novým Božím dnem, který platí pro nás všechny.

Křest – osvícení

Ale jak k tomu může dojít? Jak může to všechno dosáhnout až k nám, aby to nezůstalo jenom slovem, ale stalo se realitou, do níž jsme vtaženi? Svátostí křtu a vyznáním víry Pán postavil směrem k nám most, po kterém tento nový den přichází k nám. Tomu, kdo přijímá křest, Pán ve křtu praví: *Fiat lux – buď světlo*. Nový den, den neznitelného života, přichází také k nám. Kristus tě bere za ruku. Od této chvíle ti bude oporou a vstoupíš do světla, do pravého života. Proto starověká církev nazývala křest *photismos* – osvícení.

Zatmění Boha a hodnot

Proč? Skutečně hroznou temnotou je fakt, že člověk opravdu vidí a je schopen vidět a zkoumat hmatatelné, materiální věci, ale nevidí, odkud svět pochází a kam spěje; kam směřuje samotný náš život; co je dobro a co je zlo. Zatmění Boha a zatmění hodnot opravdu ohro-

Benedikt XVI. při obřadu Velikonoční vigílie
Foto: <http://www.abola.pt>

Víra nám ukazuje světlo Boží, je opravdovým osvícením, průnikem záře světla Božího do našeho světa, otevřením našich očí pravému světlu.

žuje naši existenci i svět jako celek. Pokud Bůh a hodnoty, rozdíl mezi dobrem a zlem zůstanou v temnotě, pak všechna jiná osvícení, která nám dávají tak neuvěřitelnou moc, nejsou pouhým pokrokem, ale zároveň také hrozbami, které uvádějí do nebezpečí nás i svět. Dnes dovedeme naše města osvěcovat tak oslnivě, že už nejsou vidět hvězdy na nebi. Není to snad obraz problematiky našeho osvíceného bytí? Ve věcech materiálních známe a zmůžeme tak neuvěřitelně mnoho, ale nedovedeme již rozpoznat, co sahá nad to, tedy Boha a dobro. Proto je víra, která nám ukazuje světlo Boží,

opravdovým osvícením, průnikem záře světla Božího do našeho světa, otevřením našich očí pravému světlu.

Světlo, které žije silou oběti

Drazí přátelé, rád bych nakonec dodal ještě jednu myšlenku o světle a osvícení. Církev o Velikonoční vigílii, v noci nového stvoření, prezentuje tajemství světla zcela zvláštním a docela skromným symbolem: velikonoční svíci. Je to světlo, které žije silou oběti. Svíce svítí a přitom se stravuje. Dává světlo tím, že se sama odevzdává. Podivuhodným způsobem tak znázorňuje velikonoční tajemství Krista, který odevzdává sebe samého a tím dává veliké světlo. Dále se můžeme zamyslet nad tím, že světlem svíce je oheň. Oheň je silou, která utváří svět, mocí, která proměňuje. Oheň dává teplo. Také tady se opět zviditelňuje Kristovo tajemství. Kristus, světlo, je oheň, je plamen, který spaluje zlo a proměňuje tak svět i nás samotné. „Kdo je mi nablízku, je blízko ohně,“ zní jeden Ježíšův výrok, který nám podal Origenes. A tento oheň je současně teplem, nikoli studeným světlem, nýbrž světlem, ve kterém nám jde vstříc Boží vroucnost a dobrota.

Církev je společenství světla

Velkolepý hymnus *Exultet*, který zpívá jáhen na začátku velikonoční liturgie, nám velice citlivě podává ještě jeden aspekt. Připomíná, že svíce je produktem včel. A tím je do hry vtaženo celé stvoření. Ve svíci se tvorstvo stává nositelem světla. Podle mínění Otců to však zahrnuje také narážku na Církev. Spolupráce živého společenství věřících v Církvi je něco jako spolupráce včel. Vytváří společenství světla. Ve svíci tak můžeme spatřit i narážku na nás samotné a na naše sdílení ve společenství Církve, která existuje, aby mohlo Kristovo světlo osvěcovat svět.

Prosme nyní Pána, aby nám dal zkusit radost svého světla a abychom se my sami stali nositeli jeho světla a zář Kristovy tváře vstoupila skrze Církev do světa. Amen.

Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(Mezititulky redakce)

S ATEISTY SE DÁ MLUVIT

Církev vytváří prostor pro dialog s nevěřícími

Giovanni Paolo Pannini: Kázání svatého Pavla v Aténách (1744). Foto: Wikimedia Commons

„Nemohu si být jist, že Bůh není,“ přiznal nedávno Richard Dawkins, jeden z čelných propagátorů ateismu v anglosaském světě. V Oxfordu se přel o Bohu s nejvyšším představitelem anglikanismu arcibiskupem Rowanem Williamsem. Minulý týden se opět setkal s vysokým představitelem církve, tentokrát katolické, kardinálem Georgem Pellem ze Sydney. Přes hodinu veřejně debatovali v australské televizi.

Agnostik, nikoli ateista

Richard Dawkins je reprezentantem agresivního proudu ateismu, který se nespokojuje se svou nevěrou, ale chce k ní přitáhnout i další, a proto také válčí s náboženstvím jako takovým. Vatikánské Nádvoří národů, zhruba rok existující iniciativa, která slouží právě k navázání dialogu s nevěřícími, se doposud kontaktům s Dawkinsem a jemu podobnými vyhýbalo. Prý proto, aby se nazačínalo v polemické atmosféře.

Dva připomenutí hierarchové se nicméně odhodlali k veřejné debatě

s Dawkinsem a ukázalo se, že měli pravdu. V Oxfordu musel Dawkins přiznat, že ve skutečnosti není ateista, nýbrž agnostik, neboť neexistenci Boha si jist být nemůže. V Austrálii zase – jak tvrdí tamní pozorovatelé – dopadl Dawkins jako bystrý demagog a ideolog, a nikoli filosof, za něhož se sám považuje.

Zahájení Nádvoří národů v Paříži

Dialog s ateisty řízený z Vatikánu formou zmíněného Nádvoří národů trvá už celý rok. Zahájilo ho velké setkání v Paříži. Následovala pokračování na lokálnější úrovni v osmi evropských městech. Kardinál Gianfranco Ravasi, který je hlavním mozkiem této papežské iniciativy, dosavadní průběh hodnotí v superlativech. Na všech místech se setkávala s velkým zájmem a co je nejdůležitější, vytvořila skutečně prostor dialogu a setkání mezi Církví a nevěřícími, kteří mají vysoké morální aspirace a sami sebe označují za humanisty. Ačkoli hlavním

cílem Nádvoří národů není evangelizace, kard. Ravasi tvrdí, že při těchto setkáních dochází k významným krokům směrem k Bohu.

Pokračování dialogu v Jeruzalémě

Velkou touhou Svatého stolce je nyní uspořádat Nádvoří národů v Jeruzalémě, tedy v místě, z něhož pochází název této iniciativy (analogie k jednomu z nádvoří starozákonního jeruzalémského chrámu). Kard. Ravasi přiznává, že nejde o věc snadnou ani samozřejmou, protože Blízký východ ještě nedozrál k takto otevřené intelektuální konfrontaci. Je nicméně přesvědčen, že takto otevřený dialog je možný s představiteli sekularizovaných či spíše nevěřících Židů. Ti jsou velmi výrazně zastoupeni ve Spojených státech. Celá americká židovská literatura je v podstatě dílem ateistů, připomíná vatikánský kardinál. Na jeruzalémském Nádvoří národů by chtěl například vést rozhovor s Woody Allenem. Ten přece měl kdysi vyslovit: nevím, zda Bůh existuje, ale doufám, že má dobré alibi. Kard. Ravasi se takového žertování nebojí. Není ovšem jisté, zda v Jeruzalémě mají všichni smysl pro humor.

*Krzysztof Bronk
(Mezilitulky redakce)*

Krzysztof Bronk pracuje jako redaktor polské redakce Radia Vaticana.

V posledním roce Církev zintenzivnila dialog s různými proudy ateismu. Ač jde o pokusy v nevelkém měřítku, účastníci tohoto dialogu mají za to, že debata má smysl.

MUČEDNÍCI KOMUNISMU

Kněží a řeholníci, kteří zemřeli ve vazbě během vyšetřování

Tentokrát zmíníme dva případy úmrtí kněží: první z nich byl zatčen, vyšetřován a umírá ve vazbě ve věku osmdesáti let, což výstižně vypovídá u humánnosti komunistického vězeňství, a druhý zemřel na následky vyšetřování naopak velmi mlád, ve dvačtyřiceti letech.

Msgr. Josef Kuška, bývalý generální vikář a kanovník, se narodil 24. února 1873. Pocházel ze Zdic ze zemědělské rodiny. V roce 1891 vstoupil do semináře v Praze a na kněze byl vysvěcen 14. července 1895. Nejprve byl ustanoven kaplanem v Praze, posléze v Kladně. Od roku 1909 působil jako farář v Kování u Doks na Mladoboleslavsku. Jeho kněžská služba v Kování trvala 44 let. Vedle duchovní činnosti se věnoval i činnosti ve spolcích, rád sadařil, zahradičil a včelařil. Byl znám svým vlasteneckým cítěním a byl oblíben u farníků i představených. Rovněž organizoval poutě a náboženská setkání. Za svou činnost byl oceněn představenými: v roce 1931 byl jmenován biskupským notářem, osobním děkanem a vikariátním sekretářem. V roce 1937 přijal jmenování osobním arciděkanem.

Msgr. Josef Kuška. Foto: archiv autora

Generálním vikářem

Po odstoupení Sudet bylo rozhodnuto, že bude v českých částech litoměřické diecéze zřízen samostatný generální vikariát. 13. srpna 1939 byl jmenován generálním vikářem této části litoměřické diecéze právě P. Kuška. Stal se členem litoměřické konsistoře a papež Pius XII. mu udělil titul Monsignore. Jako generální vikář se přestěhoval do Litoměřic. K 1. lednu 1944 rezignoval na funkci generálního vikáře (oficiálně udáváno z důvodu nemoci, je však možné, že jednal na nátlak nacistické správy) a přestěhoval se zpět do Kováně. Po válce v červnu 1945 byl opět ustanoven generálním vikářem. Tuto funkci vykonával až do dubna 1947. Po odsunu německých kněží musel při řízení celé litoměřické diecéze řešit velmi složitou situaci. Podařilo se mu obnovit v Litoměřicích seminář. Po jmenování nového biskupa – Štěpána Trochty – v roce 1947 vykonával už jen svůj úřad v Kování.

Zatčen v osmdesáti letech

Po únoru 1948 jej biskup Štěpán Trochta zapojil do skryté organizační struktury litoměřické diecéze, kterou vytvořil pro zajištění kontaktu kněží s biskupem, a jmenoval Msgr. Kušku tajným oblastním vikářem. Msgr. Kuška pak zajišťoval předávání pokynů a informací o vývoji vztahů mezi církví a státem z biskupství kněží v diecézi. Po odhalení těchto struktur a uvěznění biskupa Trochty byl 16. ledna 1953 ve svých 80 letech (!) na své faře zatčen a převezen do vazby v Liberci. Zde proběhl 22. ledna výslech, trvající necelé dvě hodiny, a vyšetřovaný *údajně* „budil dojem svěžesti“. Dle vyšetřovacího protokolu měl přiznat své kontakty s biskupem Trochtou a jeho sekretáři Šmídlem a Kruťkem a tlumočení jejich instrukcí kněžím v severních Čechách. Vyšetřovatelé mu také předhazovali jeho čtení pastýřských listů v roce 1949. Od svého zatčení musel být P. Kuška třikrát předveden k lékaři. Ve zprávě o jeho zdravotním stavu se píše:

„... jmenovaný jest dosti sešlý stářím a jest dosti vysílen. Dal návrh (lékař), aby vyšetřovanec mohl volně ležeti v každé době, což mu bylo ve věznici povoleno a dodržováno.“ 25. ledna 1953 ve 21.15 hod. P. Kuška ve vazbě na cele zemřel.

Ponechán několik hodin na mrazu

V pitevním protokolu z 27. ledna 1953 z krajské nemocnice v Liberci je jako příčina smrti uvedena náhlá nedostatečnost srdeční: „Pitvaný Kuška Josef zemřel na povšechnou arteriosklerózu, zvláště srdečních tepen. K smrti přispěl značnou měrou jistě zápal plic, který sám o sobě nebyl rozsáhlý, ani sám o sobě by nevedl asi ke smrti. Byla to kombinace arteriosklerózy postiženého srdce a zánětem postižených plic, jež byla vlastní příčinou smrti.“ Ve svědectví farníka L. Zvonaře, jež se jinak přesně shoduje s výše uvedenými fakty, je uvedeno, že Msgr. Kuška byl ponechán několik hodin na mrazu na vězeňském dvoře, následkem čehož následujícího dne zemřel na zápal plic. Nutno podotknout, že podobně jako v mnoha jiných případech úmrtí vězňů není zachován originál pitevního protokolu, pouze jeho opis, navíc s nečitelným podpisem lékaře. To nasvědčuje, že původní protokol musel být přepsán, neboť nejspíš obsahoval pro StB nepřijatelnou anamnézu.

P. Kuška byl pohřben 29. ledna 1953 na hřbitově v Liberci. V roce 1965 bylo povoleno převést jeho ostatky z Liberce a byly pohřbeny na hřbitově ve Zdicích.

Profesorem teologie

P. ThDr. Ambrož Jaroslav Tobola OFM se narodil 28. dubna 1910 ve Starém Městě u Uherského Hradiště. Pocházel z prostých poměrů. Jako mladý chlapec vstoupil do juvenátu františkánského řádu a navštěvoval gymnázium v Uher-

ském Hradišti. V roce 1927 vstoupil do noviciátu františkánského řádu v Kadani a pak pokračoval v gymnaziálních studiích v Praze. Roku 1929 byl poslán na řádové studium filosofie do Salcburku a později do Schwazu v Tyrolsku. Po návratu do Prahy dokončil teologická studia na Karlově univerzitě. Na kněze byl vysvěcen 30. října 1932. V letech 1935–1936 studoval na přírodovědecké fakultě UK a působil jako kaplan u Panny Marie Sněžné v Praze. Poté nastoupil jako vychovatel na koleji u františkánského kláštera v Kroměříži, kde měl na starosti asi sedmdesát chlapců, a v letech 1937–1938 v Plzni, kde učil náboženství. V roce 1938 byl poslán do Říma na univerzitu Antonianum na studia dogmatické teologie. Po třech letech dosáhl doktorátu teologie. Po návratu do Prahy působil v letech 1942–1945 jako profesor teologie na bohosloveckém učilišti pražské diecéze. Po druhé světové válce byl ustanoven představeným kláštera v Hostinném nad Labem a v následujícím roce se stal kvardiánem v pražském klášteře u Panny Marie Sněžné. Pak byl zvolen představeným kláštera v Turnově.

V internačním táboře v Želivě

Z trutnovského kláštera byl v dubnu 1950 při likvidaci řeholních domů převezen do soustředovacího střediska v Hejnicích a poté do internačního tábora v Želivě. Spolu s dalšími řeholníky z jiných řádů byl po odhalení jejich tajných kontaktů s řádovými spolubratry mimo tábor v internačním táboře v Želivě zatčen. Zatčení byli předáni do vazby v Jihlavě, kde je vyšetřovali příslušníci StB, pověstní svou brutalitou. P. Tobola byl viněn z toho, že prostřednictvím spojky z želivského kláštera opatroval od sester z humpolecké nemocnice léky pro nemocné spolubratry v Želivě a napsal tajně několik dopisů spolubratrům na svobodě. Vzhledem k „menší“ intenzitě trestné činnosti byl P. Tobola přiřazen do skupiny Zd. Poláček a spol., a ne k hlavní skupině A. Dvořák a spol., kde byli souzeni hlavně provinciálové. O průběhu výslechů P. Toboly nemáme žádné zprávy, ale můžeme usuzovat, že i v jeho případě byly uplatněny podobné metody, které popisuje ve svých vzpomínkách spolubřázaný salesián P. Antonín Dvořák: dlouhé hodiny chození, několik dní odpí-

rání spánku, jídla, pití, stále se opakující výslechy, řvaní, vyhrožování. Vyšetřování P. Toboly bylo ukončeno 4. února 1953 a 6. února bylo na skupinu řeholníků a laiků zatčených v souvislosti s internačním táborem Želiv podáno u krajské prokuratury v Jihlavě trestní oznámení.

Selhání srdce ve 42 letech?

V důsledku psychického a fyzického trýznění došlo u poměrně mladého P. Toboly (42 let) k vyvolání tak velkého stresu, že jeho srdce nevydrželo. V noci 14. dubna 1953, pravděpodobně po dalším výslechu,

P. ThDr. Ambrož Jaroslav Tobola OFM. Foto: archiv autora

upadl do bezvědomí, došlo u něj k infarktu a zástavě srdce. Ani lékař, který byl údajně těsně po srdečních potížích P. Toboly přítomen a píchl nemocnému nitrosrdeční injekci, už jeho smrt neodvrátil. Pitva byla provedena velmi brzy po úmrtí. Pítevní protokol uvádí výše uvedenou příčinu smrti, vylučuje cizí zavinění a vysloveně zdůrazňuje, že jde o smrt nenásilnou. Řádový spolubratr Donát Žilinský ve své vzpomínce na P. Tobolu píše o jeho smrti zprostředkované svědectví z vyšetřovací vazby v Jihlavě: „Jeden řeholník ležel pozdě večer v cele na pryčně. Tu se rozléty dveře jeho cely a esenbáci k němu strčili otce Ambrože. Byl zkrvavený a velmi unavený. Chvilí odpočíval a pak řekl: Tak mne odsoudili na 25 let. V tom se opět otevřely dveře a esenbáci zařvali: Tobola, ven! Popadli ho, že ho dají do jiné cely. Načež se otec Ambrož vyvrátil a v rukou esenbáků zesnul.“

Zpopelněn bez vědomí rodičů

P. Tobola mohl stejně jako ostatní internovaní řeholníci jednou měsíčně psát svým rodičům. Poslední dopis jim zaslal v dubnu 1952 a po tomto datu byl pro ně několik měsíců nezvěstný. Rodiče se marně obraceli na velitelství v Želivě, ale stále dostávali jen neurčité odpovědi. Až v lednu 1953 dostali od syna kratičkou zprávu z věznice v Jihlavě. Když se jim poté víc než dva měsíce nehlásil, obrátil se jeho otec 21. března 1953 na vedení věznice s dotazem, co je s jeho synem a proč se nehlásí. Až 30. dubna 1953 dostali rodiče Tobolovi naprosto nečekanou a zdrcující odpověď: *Na Váš dotaz ze dne 21. 3. 1953 Vám sdělujeme, že Váš syn Jaroslav Tobola zemřel 14. 4. 1953 a byl dne 17. 4. 1953 zpopelněn v Brně.* Nikdo z blízkých tedy nebyl o úmrtí informován a neměl možnost před spálením spatřit jeho tělo či rozhodnout o jeho pohřbení. Urna s popelem P. Toboly nemohla být ještě řadu měsíců uložena, jak by se slušelo. Nakonec až v roce 1955, když zemřel otec P. Toboly, byla na jeho přání urna s popelem jeho syna vložena do jeho rakve a pohřbena ve společném hrobě na hřbitově v Uherském Ostrohu.

Podivné okolnosti úmrtí

Vzhledem k věku zemřelého P. Toboly je jasné, že k případnému infarktu došlo s cizím přispěním – tvrdostí podmínek ve vazbě v Jihlavě, psychickým nátlakem a metodami vyšetřovatelů. Je velmi podivné, kde se vzal ve vyšetřovací vazbě v Jihlavě v noci lékař, který dal těsně po upadnutí do bezvědomí a zástavě srdce nitrosrdeční injekci. Rychlost provedení pitvy, zahlazování stop po zemřelém, spálení jeho těla bez vědomí rodiny, absence příslušných materiálů, lživé výmluvy krajské prokuratury v Jihlavě otci P. Toboly nutně vedou k úvahám, proč musel P. Tobola zmizet tak rychle a zda v jihlavské vazbě nezemřel násilnou smrtí.

Vojtěch Vlček

Další díl v čísle 10/2012

Mgr. Vojtěch Vlček, historik a pedagog, spolupracuje s Českou křesťanskou akademií a Ústavem pro studium totalitních režimů

POHŘBENÍ DO SMETÍ

Problematika pohřbívání mrtvě narozených a potracených dětí

Součástí rodinného života je i to, jakým způsobem se nakládá s mrtvě narozenými dětmi a plody po potratu. Umožňuje právní řád České republiky jejich důstojný pohřeb?

Motto: „Od okamžiku, kdy člověk začíná žít, může samozřejmě i umřít: a nejsem schopen udat důvod, proč by ten, kdo umřel, neměl být účasten vzkříšení mrtvých, ať se mu smrt přihodila kdykoli.“¹

Pro mnohé není pohřeb mrtvě narozeného dítěte nebo plodu po potratu ničím jiným než shlukem zbožných slov, která mohou považovat s důvěrou za náhražku skutečnosti jen ti naivní. Pohřeb jako obřad sice není v České republice předmětem právního řádu,² nelze jej však důstojně provést, pokud lidské pozůstatky budou likvidovány jako odpad nebo komerčně vystaveny jako výukové exponáty.³

Matka si může vytvořit k plodu, který téměř donosila, silnou vazbu a má právo vyjádřit přání dát mu jméno a pohřbít ho, což se dotýká nepochybně „soukromého života“, jehož respektování rovněž zaručuje čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Současná většinová praxe pozůstalých, kteří ponechají předčasně nebo mrtvě narozené děti v péči profesionálů, snímá z příbuzných starost o pohřbení těla a – jak se zdá – také část jejich utrpení.

Zákon o pohřebnictví

Drtivou většinou sněmovna v roce 2001 první novelou zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pohřebnictví“) zrušila povinnost pohřbívát lidské plody po potratu. Zdůvodnila to tím, že „pohřební ústav Hl. města Prahy v posledních deseti letech nezaregistroval jedinou žádost o pohřbení plodu po potratu ani mrtvě narozeného dítěte(!)“.⁴ Situace se během posledních deseti let v České republice změnila. Rodiče žalují poskytovatele zdravotních služeb za to, že jejich počaté dítě bylo zlikvidováno jako patologický odpad ve spalovně nemocnice.

Pohřební mše, manuscript (15. stol.)
Foto: <http://www.booktryst.com>

Je třeba prokázat zemřelému poslední službu lásky, rozloučit se s ním a odevzdat ho Bohu. (Pohřební obřady)

Přibývá opakovaných žádostí některých obcí o refundaci nákladů na sociální pohřeb plodů a mrtvě narozených dětí v souladu s § 5 odst. 4 zákona o pohřebnictví (po mrtvě narozeném dítěti nejsou dědicové). Tyto žádosti stát odmítá vyřídit kladně s odvoláním na platné vymezení právního pojmu počatého, leč nenarozeného dítěte (není jim přiděleno rodné číslo ani úmrtní list).

Zákon o zdravotních službách

Problematiku nakládání s plody po potratu obecně upravuje především staronové ustanovení § 91 zákona č. 372/2011 Sb.,

o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (dále jen „zákon o zdravotních službách“), platné od 1. dubna 2012. Nijak se navzdory zásadním připomínkám Ministerstva pro místní rozvoj v mezirezortním řízení zásadně neliší od původního ustanovení § 26 odst. 12 zákona o péči o zdraví lidu. Vymezení možnosti spálit plod po potratu ve spalovně poskytovatele nebo v krematoriu opět není vymezení možnosti plod pohřbít (viz slova „na základě smlouvy uzavřené mezi poskytovatelem a provozovatelem krematoria“). Ustanovení řeší situaci, kdy poskytovatel nemá vlastní spalovnu. Záznam o spálení plodu po potratu se ze zákona zakládá do zdravotnické dokumentace matky, nikoli do evidence provozovatele spalovny nebo krematoria. Zde jej nalezneme v anatomicko-patologickém odpadu zpravidla pod pojmem „zpopelnění histologických zbytků“.

Dílním způsobem tuto oblast řeší rovněž zákon o pohřebnictví a doporučení Ministerstva životního prostředí. Konkrétní postupy schvaluje příslušný orgán ochrany veřejného zdraví v rámci provozního řádu zdravotnického zařízení. Právní domněnky některých českých správních úřadů z poslední doby převažují nad biologickou a společenskou realitou bez přihlídnutí ke skutečnostem a přáním dotyčných osob a jejich prospěchu. Nejsou přijatelné i s přihlídnutím k míře uvážení, kterou má stát při povinnosti zajistit účinné respektování soukromého a rodinného života.

Vývoj právních úprav

Do roku 2002 pohřbení plodu po potratu nic nebránilo, protože žádný zákon neupravoval definici mrtvého lidského těla. Pohřebnictví upravovala pouze vyhláška, která nezakazovala. Zákon o pohřebnic-

tví stanovil, že pohřbení všeho, co není lidský pozůstatek, je správný delikt pod sankcí 50 tisíc korun.

Závozem potraceného nebo mrtvě narozeného dítěte do žároviště spalovny poskytovatele zdravotní služby ztrácí matka definitivně možnost pohřbit své dítě důstojně a pietně na hřbitově nebo v kremačním zařízení, které je výlučně určeno pro zpopelňování lidských pozůstatků (nikoli odpadů). Popel vyjmutý z pece nemocniční spalovny není s mrtvým tělem dítěte identifikovatelný. Spalování mrtvě narozených dětí a plodů po potratu není *zpopelněním lidských pozůstatků*.

Zákon o pohřebnictví vyšel nejprve rodičům vstříc a umožnil plody po potratu pohřbit, aby se jejich ostatky mohly uložit mezi ostatní zesnulé členy rodiny. Jeho první novela tuto možnost ze zákona vyškrtla. Zákonodárce nechce zahrnout pod pojem lidský pozůstatek plod po potratu, nikoli mrtvě narozené dítě. Přesto se ani mrtvě narozené děti zpravidla nepohřbívají. Nejedná se podle převažujícího právního názoru o mrtvě narozenou fyzickou osobu (podle § 7 odst. 1 občanského zákoníku), ale o klinický odpad, který ani v krematoriu bez předchozí dohody s poskytovatelem zdravotní služby nelze zpopelnit pod sankcí nedovoleného podnikání. Zakopat mrtvého psa do váhy 30 kg může občan beztrestně. I kdyby jediná rodina v České republice chtěla mrtvorozené dítě k pohřbení vydat, tak pouze na základě svévolného rozhodnutí poskytovatele zdravotní služby. Přitom platí, že živě narozené dítě umírající při porodu tatáž prosektura k pohřbení vydat musí. Je dokonce dovolené a není žádným zákonem zakázáno s mrtvými plody jakkoli obchodovat.

Pohled přirozeného práva

U sekulární zásady pietní ochrany zemřelého musíme poznamenat, že její použití je natolik závislé na situačním kontextu, že zde můžeme směle mluvit o příkladu právního kontextualismu jako druhu právního myšlení vůbec.⁴ Stojíme před paradoxem: racionální zdůvodnění posmrtné ochrany mrtvého lidského těla jsou nezbytná, ale zároveň nezajistí, aby se na nich lidé shodli.

Právo na důstojné pohřbení a hrobové místo plodu nebo mrtvého novorozence občanská společnost neuděluje, nýbrž uznává a potvrzuje jako obecně platné. Jde o ustanovení přirozeného zákona, jehož věcnou hrdinkou je Antigona, která věděla, že když překračuje lidský zákon, a vydává se tak v jeho trestající moc, poslouchá lepší příkaz, nepsané a nezměnitelné zákony. Neboť – jak říká – tyto nepsané zákony se nezrodily z libovůle dnešního a zítřejšího dne, „jdou z hlubin času, do nichž nikdo nedozří“.⁵

O zákonných způsobech nakládání s mrtvými, o tom, v jaké formě a na jakém místě jsou jejich ostatky uloženy, má právo rozhodovat sám jednotlivec.

Právo na pietní ochranu osobnosti

Součástí rodinného života je bezpochyby i to, jakým způsobem je nakládáno s mrtvě narozenými dětmi a plody po potratu, zda jsou jako lidské pozůstatky ukládány do rakve, převáženy ve speciálním vozidle, zpopelněny v krematoriu nebo pohřbeny do hrobu, v jaké formě jsou přechodně uloženy jejich ostatky a na jakém konečném místě se tyto ostatky nacházejí. Jedná se o právo na pietní ochranu osobnosti, která ostatně není toliko výdoby-

kem liberálního, resp. právního státu, ale má svůj historický předobraz v křesťanské morálce či věrouce. Přitom platí, že o zákonných způsobech nakládání s mrtvými, o tom, v jaké formě a na jakém místě jsou jejich ostatky uloženy, má právo rozhodovat sám jednotlivec. To, co mohou pozůstatelé pro ostatky svého zesnulého potomka provést z vlastní iniciativy a vlastním přičiněním, se jim nemá brát z rukou a přenášet na zdravotní nebo pohřební služby.

I když se nám na první pohled téma likvidace mrtvě narozených dětí a plodů po potratu mohlo zdát nepřitažlivé a vlastně jasné, často v sobě oba právnícké instituty skrývají velmi zajímavé symboly a prvky umožňující přiblížit se dobové mentalitě a myšlení současníků. Úvodní otázku, zda soudobé oddělování osobnostních práv na pietní nakládání s mrtvě narozeným dítětem od práv matky je rezignací českého státu na dodržování čl. 8 Úmluvy, anebo zda současná liberální právní úprava místo a způsob likvidace plodů a mrtvě narozených dětí transcenduje a ponechává na územně samosprávných celcích a poskytovatelích zdravotních služeb, považují v jistém smyslu za ústřední.

Tomáš Kotrlý
www.pohrebiste.cz
(Mezilitulky redakce)

ThLic. Tomáš Kotrlý,
Th.D., odborník na pohřebnictví, člen Společnosti pro církevní právo

Poznámky

¹ Aurelius Augustinus (354–430): Otázka, kdy začíná plod žít, in: Vavřincova příručka o víře, naději a lásce, z latiny přeložil R. Mašek, *Katechetické spisy*, Krystal OP, Praha 2005, s. 130.

² Návrh nového občanského zákoníku záměrně používá výraz pohřeb ve smyslu smutečního obrádku, nikoli jen jako způsobu pohřbení (země/žeh).

³ Od března 2012 se komerční výstava nabalzamovaných mrtvých lidských těl opakuje v Praze. „Svým rozsahem a počtem exponátů vysoce přesahuje vše, co bylo dosud v České republice k vidění, včetně lidských plodů,“ slibují organizátoři.

⁴ Viz důvodová zpráva k první novele zákona o pohřebnictví č. 479/2001 Sb.

⁵ Obecně srov. Loth Marc A.: *Judikatura a kontextualismus – poznámky k právu, jazyku a společnosti*, in: *Jurisprudence* 1, 2006, s. 3–11. Autor analyzuje situaci v Nizozemí, kde narůstá počet případů soudního rozhodování, při kterém soudce rozhodne contra legem, aby v konkrétním případě nedošlo k narušení principu spravedlnosti.

⁶ Citováno podle Sofokles: *Antigona*, přel. V. Renč, Praha, Orbis 1965, s. 22–23.

KDO ČEKÁ NA CÍRKEVNÍ MAJETEK?

Jednotná levicová fronta hledá kde co, aby mohla zabránit přijetí zákona o vypořádání křivd způsobených církvím a náboženským společnostem v době nesvobody.

Aktuálně přišla s tím, že církev bude při vydávání osvobozena od daní. Aktivita opozice je ve srovnání s rokem 2008, kdy byl zákon poprvé předkládán, nesrovnatelná. Ono to možná bude tím, že tehdy byla hlasovací většina velmi nejistá a opozice (rozuměj sociální demokracie) měla obavu, že zákon neprojde a věc bude muset řešit sama. Pokud by volby vyhrála. A s vítězstvím jednoznačně počítala. To, že zákon nakonec neprošel, nebyla ani tak zásluha její jako zásluha osobních ambicí jedinců ve vládní koalici.

Teď vidí, že většina v parlamentu je téměř jistá, tak přes návrh zákona o vyrovnání některých křivd způsobených církvím a náboženským společnostem vedou předvolební kampaň. Věří, že tentokrát problém vládní koalice vyřeší a oni, v případě vítězství ve volbách, budou mít tento problém „z krku“.

Argumenty o prolamování Benešových dekretů nebo o návrat před únor 1948 už posloužily a dál se používat ne-

dají, protože by se přišlo na to, na jak slabých základech to stojí. Tak se najde něco jiného. K argumentům o daňových výhodách lze ale uvést, že daňové osvobození se vztahuje na nabytí věcí, které církevním subjektům budou vydány podle zákona o majetkovém vyrovnání a na první prodej těchto věcí. Toto osvobození je upraveno v části čtvrté návrhu zákona, kde je změna zákona o daních z příjmů. Podobné ustanovení je v zákoně o daních z příjmů pro fyzické osoby, kterým byl vrácen majetek v restitucích – viz § 4 odst. 1 písm. g) zákona o daních z příjmů (586/1992 Sb.).

V roce 2008 se chybně předpokládalo, že toto osvobození bude pro církve platit automaticky. Při přípravě zákona v roce 2011 Ministerstvo financí upozornilo, že je nutné toto osvobození do zákona výslovně zapracovat. Následně Ministerstvo financí změnu zákona o daních z příjmů samo naformulovalo. V připomínkovém řízení to nikdo nenašel, ani v Komisi pro finanční právo v Legislativní radě vlády nebylo toto ustanovení zpochybněno. Teď je tento prvek, zaručující ve stejné věci stejná práva, účelově zpochybněn a dokonce představitelé opozice mluví o tom, že to

je cesta vládních politiků, jak se dostat k církevnímu majetku.

Možná stojí za připomenutí některá z vystoupení opozičních politiků v Poslanecké sněmovně. Oni mluvili o nutnosti vypořádání majetku, ale jenom na restitučním principu. Právě oni navrhovali založení fondu, do kterého by se vydávaný majetek vkládal a s ním by pak bylo hospodařeno. Kdo tedy vlastně čeká nebo dokonce připravuje příležitost, jak se k církevnímu majetku dostat?!

Vždy je třeba si položit otázku. Cui bono? O vydávání majetku je již rozhodnuto. To učinil ústavní soud. Vydávat se tedy bude bez ohledu na rozhodnutí parlamentu. Jde jen o to, zda povinnou osobou při vydávání bude jenom stát, jak předpokládá zákon, nebo kdokoli v případě, že zákon neprojde a dojde na hromadné žaloby. Hromadné žaloby přinesou spoustu práce nejenom soudům, ale i advokátům. Jestli pak ono to nebude také pro někoho výhodné?

František Mikeš
<http://www.mkcr.cz>

JUDr. František Mikeš,
1. náměstek ministryně
kultury ČR

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ A KNIHKUPECTVÍ PAULÍNKY

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1, tel.: 224 818 757, mobil 733 755 999

on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, e-mail: objednavky@paulinky.cz

Raniero Cantalamessa: Prvotiny Ducha

Hluboká a zároveň konkrétní reflexe o působení Ducha Svatého v každém křesťanovi, v Církvi a ve světě. Autor vychází z 8. kapitoly Listu Římanům a ukazuje, že je to Duch Svatý, který vede Církev kupředu – vstříc Pánovu návratu.
Brož., 88 str., 120 Kč

Joseph Ratzinger: Věřit, doufat, milovat

Otázka Boha není pro člověka teoretickým problémem, ale vrcholně praktickou záležitostí, která se projevuje ve všech oblastech našeho života. Proto ani v úvahách této knihy nejde o promýšlení teorií, ale o pozvání k „duchovním cvičením“ života víry, k „cvičení“ v umění správného života, umění být člověkem.
Váz., 135 str., cena 165 Kč

KOMUNISMUS A EUROPEISMUS

Co mají společné?

Mnohokrát v životě jsem si ověřila, že stačí obyčejný selský rozum a určitá míra pozornosti a snadno vysledujete aktuální společenské problémy, pnutí i budoucí trendy. Chce to možná jen víru ve vlastní názor a ochotu používat vlastní rozum (... ne ten médií naservírovaný).

Docela živě si vzpomínám na konec osmdesátých let. Vybavuji si, že sedím před televizí a sleduji zprávy, kde moderátor shrnuje závěry xy. sjezdu ÚV KSČ a já nejsem schopna pochopit jedinou větu z toho, co říká. Ta slova, která kupil moderátor, i následně vystupující soudruzi, mi nedávala dohromady žádný význam a já jsem pociťovala takový zvláštní pocit odcizení a vlastní nedostatečnosti, že nejsem schopna pochopit, co se mi snaží se zasvěceným výrazem sdělit.

Pak přišla devadesátá léta a na mě se začaly řinout věty, kterým jsem rozuměla, které dávaly smysl a měly obsah, který jsem chápala. Bylo to tak neuvěřitelně odlišné, tak opojné a osvobozující.

Už několik let znova přestávám rozumět větám, které plynou z médií referujících o xy. setkání evropských rad, komisí a představitelů či přímo z úst politiků a evropských úředníků... Nerozumím termínům, celým větám, tématům i obsahu sdělovaného. Snažím se soustředit na to, co mi chtějí sdělit, ale úplně mi to uniká a stejně jako za dob komunismu zažívám

týž pocit prázdnoty a existence podivného paralelního světa vedle toho mého.

Jen pro ilustraci uvádím část z usnesení ze 14. sjezdu ÚV KSČ: „*Ve svém základním významu byly výsledky lednového pléna výrazem nezbytnosti řešit nazrálou krizi a společnost pozvednout k nové aktivitě, k novému rozmachu. To se týkalo především důsledného uplatňování leninských principů v řízení strany a společnosti a nutnosti včas reagovat na nové jevy ve všech oblastech společenského života, které nastoloval vývoj.*“ A nyní namátkou citace ze závěrů zasedání Evropské rady z loňského června: „*Evropská rada uvítala blížící se dokončení provádění komplexního souboru opatření, na kterém se dohodla letos v březnu, aby Evropu vrátila na cestu k udržitelnému růstu. V tomto kontextu je třeba urychlit činnost zaměřenou na naplnění stěžejních iniciativ strategie Evropa 2020.*“

Sémantická podobnost obou systémů bije do očí. V komunismu si soudruzi zvyšovali kádrový profil studiem VUMLu – večerní univerzity marxismu-leninismu, aby pak ve svých projevech ohromovali ostatní znalostí „komunistické terminologie“. Hojným používáním marxisticko-leninských termínů, kterým sami ve valné většině ani nerozuměli, upozorňovali na svoji výlučnost a především připravenost „chopit“ se vedoucích pozic, které jim socialistický systém za jejich

oddanost nabízel. Vstupenkou k řídicím pozicím se jim, kromě jiného, stal jazyk a společný slovník „zasvěcených“.

Nejinak je tomu dnes v rámci evropských struktur. Bez hlubšího studia není v běžných lidských silách porozumět jejich výlučnému „světu“. Jen skutečně zasvěcení se vyznaží například v tisíci zkratkách útvarů, institucí, programů, iniciativ, agend... CORDIS, EEN, ERC, ERA, CIP, EGNOS, EURES, EUROMED, EFRR, CLIMA, TAXUD... Na žebříčku pomyslné zaměstnatelnosti jsou v čele ti, kteří „byli již zasvěcení“. To, že se vyznaží v termínech, úředních procesech a ovládají europeistickou sémantiku, je katapultuje k vyšším pozicím. Vystupují, stejně jako před dvaceti lety absolventi VUMLu, z nevědomé masy. Ovládají evropský institucionální slovník.

Jak jsem zmínila na úvod. Stačí být vnímaví a používat selský rozum. Jak dopadl komunismus před dvaceti lety víme. Když pomínu všechny geopolitické důvody, které stály za jeho kolapsem, jedním z faktorů bylo i fatální odcizení „oficiálního“ slovníku od běžné mluvy. Tak uvidíme...

Tereza Kakosová
blog.idnes.cz

Tereza Kakosová,
ředitelka reklamní
a PR agentury

V PODRUČÍ STRACHU

Spisovatel Carlos Alberto Montaner o tom, co na papeže zapůsobilo na Kubě

Co viděl papež na Kubě a jaký obrázek si mohl udělat o společnosti pod bedlivým dozorem castrovského režimu? Odpověď přináší kubánský spisovatel a novinář Carlos Alberto Montaner, žijící mezi Madridem a Miami. Tento dnes renomovaný autor knih nejen o Castrově revoluci, který opustil „Ostrov svobody“ už v šedesátých letech po svém útěku z vě-

zení, kde měl coby nepřítel režimu strávit dvacet let, shrnul hlavní zážitky a zkušenosti Benedikta XVI. z nedávné cesty na Kubu. Odvolává se přitom na zdroje blízké papeži i na další pozorovatele, jejichž anonymitu je nutné z pochopitelných důvodů plně respektovat.

Na prvním místě mluví o nesmírném kontrastu mezi přijetím v Mexi-

ku a na Kubě. Benedikt XVI. byl velmi překvapen – píše kubánský disident – rozdílem mezi svobodnou a spontánní atmosférou v životem pulsujících mexických městech a kubánskými ceremonii kontrolovanými policií, kterým navíc předcházely stovky zatčení. Děsivý pohled na mladíka zuřivě mláceného policajtem převlečeným za pracovníka

Červeného kříže papeže zasáhl a osobně se zajímal o jeho další osud, uvádí Montaner. A glosuje: vždyť konec konců jeho volání „pryč s komunismem“ nebylo ničím jiným než lidovou verzí toho, co papež sám řekl na tiskové konferenci cestou do Latinské Ameriky, že totiž marxistická ideologie selhala.

Zklamání připravil papeži a jeho doprovodu také projev Raúla Castra, který v Santiagu de Cuba předvedl klasickou stalinistickou řeč, jak vystříženou z doby studené války. Očekávali poselství změn a naděje, a nikoli souhrn starých linií režimu. „Tento text spolu s projevy kancléře Bruna Rodrigueze a viceprezidenta pověřeného ekonomickým sektorem Marina Alberta Muralla přesvědčil Svatého otce, že Raúlu Castrovi jde více o udržení kontinuity s minulostí než o lepší budoucnost Kubánců,“ zdůrazňuje Montaner.

Dalším z markantních rysů kubánské situace, které papeži neunikly, je atmosféra strachu. Kromě několika stovek demokratických oponentů, kteří jsou permanentně kontrolováni, bití a příležitostně věznění, je kubánská společnost

poznávaná strachem. Paradoxně největší strach lze zaznamenat nikoliv u oponentů režimu, nýbrž u těch, kdo mu jsou zdánlivě věrní. Papežská delegace měla možnost zblízka poznat jejich dvojí řeč. Při soukromých rozhovorech působili kubánští politici jako otevření a tolerantní. Sami se vyslovovali pro hluboké reformy v politické i ekonomické oblasti. Jeden z nich v soukromém rozhovoru dokonce připustil, že Kuba potřebuje demokratický systém s pluralitou politických stran a svobodnými volbami. Kdykoli se ale objevil další účastník rozhovoru nebo se přiblížili novináři, diskurs se vracel do starých stalinských kolejí, s povinnou recitací předepsaných frází – prozrazuje s odkazem na očitě svědky kubánský spisovatel.

Další bod, u něhož se Carlos Alberto Montaner zastavuje, se týká politické linie místní církve. Kubánská církev sleduje dvě zřetelné linie: první, smířlivou, reprezentuje havanský kardinál Jaime Ortega, který neváhal dokonce požádat veřejnou bezpečnost o evakuaci kostela obsazeného věřícími na protest proti diktatuře, přestože věděl, že je čekají po-

stihy. Na druhou stranu jeho taktika slabila úspěch při vyjednávání o propuštění některých politických vězňů. Reprezentantem druhé linie je podle Montanara arcibiskup Santiago de Cuba Dionisio García Ibáñez. Přestože zůstává přítelem kardinála Ortegy, je podobně jako řada dalších kněží přesvědčen, že smíření a prosperita na Kubě nenastanou, dokud stávající režim nebude pokojně nahrazen skutečnou demokracií, která bere ohled na názory celé společnosti.

Kubánský spisovatel žijící v emigraci si nakonec všimá také papežova setkání s Fidelem Castrem, kterého charakterizuje jako člověka mimo hru, z důvodů stejně fyzických jako psychických. A dodává jen tolik, že Benedikt XVI. – jakožto dobrý člověk a křesťan – se za vůdce revoluce pomodlil.

Johana Bronková
Radio Vaticana

Johana Bronková, Ph.D.
historička umění,
redaktorka české sekce
Vatikánského rozhlasu

ŽÁDNÍ RYTÍŘI BEZ BÁZNĚ A HANY

Recenze filmu Jeden musí z kola ven

Tinker Tailor Soldier Spy, Velká Británie/Francie/Německo 2011, 127 min.

Režie: Tomas Alfredson, hudba: Alberto Iglesias, obsazení: Gary Oldman, Colin Firth, Tom Hardy, Mark Strong, Ciarán Hinds, Stephen Graham, Benedict Cumberbatch a další

Poctivý špionážní thriller nás přenáší do doby studené války. Přestože není inspirován jediným konkrétním příběhem, vychází velmi věrně z reality MI6, britské tajné služby. Reality velmi chmurné, poněvadž i v nejvyšších patrech této organizace se nacházeli lidé ochotní zradit svou zemi Sovětům a pracovat pro ně. V tomto případě se zrádce nachází dokonce v mozku celé organizace, tzv. Cirkusu. Jeho odhalením je pověřen jeden jeho předčasně penzionovaný člen George Smiley (v podání vynikajícího Garyho Oldmana). Postupně se musí prokousat k pravdě v pološeru nevládného světa špiónů, kde každý podezřívá každého. Pomáhají mu v tom nejen jeho staří přátelé,

ale i oddaný agent Peter Guillam (Benedict Cumberbatch). Spolu s ním si musí sáhnout až na samé dno, aby obelstil svého protivníka a dokázal ho odhalit.

Jeden musí z kola ven je nevládné realistický film. Divák není oslňován ani bondovským šarmem, ani velkolepými přestřelkami a honičkami, naopak poznává mnohem věrohodněji práci tajných agentů: mužů ve skrytu, kteří v brýlích luští tlusté spisy. Nejsou to žádní rytíři bez bázně a hany, naopak mnozí se profilují jako ctižádostiví a nelibostní kariéristi, kteří se neštítí žádné nízkosti. Jakkoli tento popis vyznívá autenticky, filmu lze vytknout jistou přepjatost, kvůli níž to chvílemi vypadá, že MI6 zaměstnává pouze citové

labilní zkrachovalce, kteří víc než s KGB bojují se svými emocemi a psychickými problémy. I tak film nabízí velmi kvalitní podívanou zejména pro náročné diváky, kteří se nechají do děje vtáhnout a nejsou líní namáhat si mozkové závity a důsledně sledovat zápletku filmu. Laťka její obtížnosti je položena přiměřeně vysoko, takže finální rozuzlení není ani snadno předvídatelné, ani nepochopitelné či překombinované. A díky precizně zvládnuté technice (kamera i střih) i velmi úsporný styl vyprávění dokáže diváka držet celou dobu v příjemném napětí. Napětí, které rozezná hlubší struny v jeho nitru, a tudíž ho jen tak neopustí ani po odchodu z kina.

fr. Ludvík Grundman OP

PROČ SE POSTÍME?

Jak Boží slovo přiblížit dětem, aby mu porozuměly a zamilovaly si ho? A jak s nimi vůbec o Bohu mluvit? V této rubrice vám nabízíme vhodné texty ke společnému čtení Písma svatého s dětmi.

Rodič: Janovi učedníci a farizeové se (právě) postili. (Lidé) přišli k Ježíšovi s otázkou: „Proč se Janovi učedníci a učedníci farizeů postí, ale tvoji učedníci se nepostí?“ Ježíš jim odpověděl: „Mouhou se postit hosté na svatbě, dokud je ženich s nimi? Dokud mají ženicha mezi sebou, nemohou se postit. Přijdou však dny, kdy jim ženicha vezmou, a potom, v ten den, se budou postit. Nikdo nepřisívá záplatu z neseprané látky na staré šaty, jinak se ten nový přišitý kus ze staré látky vytrhne a díra se jen ještě zvětší. A nikdo nenalévá mladé víno do starých měchů, jinak víno měchy roztrhne a přijde nazmar víno i měchy. Mladé víno do nových měchů! (Mk 2,18–22)

Dítě: Musím se přiznat, že tentokrát přečtené evangelium nechápu.

Rodič: Pokusíme se text evangelia rozplést, aby nám jeho pravda zazářila. Tak se ptej, co ti není jasné.

Dítě: Proč se vlastně postíme? Proč se trápíme, když se můžeme najíst?

Rodič: Důvody k postu mohou být různé. Nejčastěji se postíme jako projev pokání. Litujeme svých hříchů a podtrhujeme to kajícím skutkem, což může být i půst.

Dítě: To chápu. Když udělám něco špatného, tak je mi to líto. Jdu třeba za maminkou, odprosím ji a ona mi řekne: „Dobře. Máš odpuštěno, ale za trest vytrháš plevel mezi kachlemi v chodníku.“

Rodič: Kněz nám po odpuštění hříchů ve zpovědnici uloží většinou jenom symbolické pokání, k tomu můžeme přidat například půst.

Dítě: Proč se ještě postíme?

Rodič: Jako důkaz lásky. Dívče řekne svému chlapci: „Dokaž mi svou lásku: vstaň brzy ráno a běž na mši svatou.“ Tak i my můžeme dokázat svou lásku k Bohu, když něco těžkého pro něho uděláme – a to může být půst.

Dítě: Teď si vzpomínám, že půst může být jako oběť. Jak to mám chápat?

Rodič: Od nejstarších dob lidé svou modlitbu podporovali obětí. Něco Pánu Bohu dali, co bylo pro ně obtížné. Přinesli například k oběti beránka, který byl prvotřídní jakosti. Tak i my podpoříme svou modlitbu, když něco obětujeme. A půst takovým nesnadným skutkem je.

Dítě: Učedníci Janovi i farizeů se postili, ale Ježíšovi učedníci se nepostili. Ježíš neuznával význam postu?

James J. Tissot: Ježíš a farizeové (1886–1894)
Foto: Wikipedia

Rodič: Zákon nařizoval velký půst v den smíření. Tomuto postu se Ježíš určitě nevyhýbal. Ale zbožní Židé se postili dvakrát týdně v pondělí a ve čtvrtek. Pán Ježíš takový půst po svých učednících nežádal, protože jeho přítomnost na zemi je jako svatba, při které se samozřejmě nepostí. Ženichem je Kristus, nevěstou je nový Boží lid, který se nazývá církev. Jakmile Kristus odejde, začne pronásledování křesťanů, nastane doba odříkání.

Dítě: A co má půst společného s mladým vínem do starých měchů a s novou látkou našitou na staré šaty?

Rodič: Starý zákon měl svoje předpisy a zvyklosti. Ale ty se už nehodí do Ježíšova mesiášského království. Ježíšova nauka je jako mladé víno, které by staré

opotřebované měchy roztrhlo. Podobně i nová látka po dešti roztrhne starou látku. Proto i půst bude mít nová pravidla a nové zvyklosti – především bude svobodným darem člověka Bohu.

Dítě: Znáš nějaký příběh svobodného postu?

Rodič: Jan Bosko chodil jako kluk každého rána pást dobytek. Chodil s ním i sirotek Sekundus Matta, který sloužil u bohatého sedláka a dostával na pastvu jenom kousek černého chleba. Jan upozoroval, jak na něho Sekundus pohlíží hladovými očima, když si rozbaloval svůj bílý chléb. „Sekunde,“ řekl mu jednoho rána, „uděláš pro mne něco?“

„Rád,“ odpověděl kamarád a usmál se, neboť měl Jana moc rád.

„Vyměňme si náš chléb!“

„Proč?“ zeptal se udiveně Sekundus.

„Protože ten tvůj je určitě lepší než ten můj.“

„Když chceš...“

Výměna byla udělána. Chudému Sekundovi chutnal chléb jako koláče. Přemýšlel, proč to Jan udělal. Nakonec mu řekl: „Buď jsi trouba nebo...“

„Nebo?“

„Nebo jsi tak dobrý.“

„Tobě chutná můj chléb, mně chutná tvůj chléb,“ řekl na to Jan Bosko a od toho dne si každé ráno měnili svačinu.

Dítě: Denně se takto svobodně Jan Bosko postil.

Rodič: A dělal přitom radost Bohu i Sekundovi. Krásný příklad novozákonního postu.

Josef Janšta

Další materiály najdete na josefjansta.opava.org.

Mgr. Josef Janšta, trvalý jáhen ostravsko-opavské diecéze, redaktor, scénárista a spisovatel

Jak to vidí Mons. Ladislav Hučko

Prorocký hlas křesťanů

Prorocký hlas křesťanů a na prvním místě nás, katolíků, by mělo být jasně slyšet všude tam, kde se děje nějaká morální křivda, nepravost, kde se ničí budoucnost národa, Evropy. Tento hlas by měl být vždy uváděn do pohybu láskou a milosrdenstvím, které pramení z opravdové péče o dobro druhého.

Ve svých dějinách se člověk v důsledku prvotního hříchu často odchyloval od pravé cesty a bloudil. Příčinou bloudění byly vlastní představy, co je pro něj správné, odděleně od toho, co Bůh pro něj připravil a co od něj žádal. Člověk nechápal, že Bůh je láska a připravil mu to nejlepší. Jeho zatvrzelost ho vedla po vlastních bludných stezkách, ze kterých ho Bůh prostřednictvím proroků ve Starém zákoně a pak prostřednictvím svého Syna Ježíše Krista, jeho apoštolů a nástupců apoštolů a také dalších osob naplněných Duchem Svatým a nacházejících se v jednotě se svatou Církví povzbuzoval, ale i napomínal, aby člověk opustil nesprávné cesty a tak se zachránil. Ne vždy toto napomínání bylo v dějinách vyslyšeno. Prorok Jonáš ve městě Ninive byl vyslyšen a město bylo zachráněno. Ovšem například prorok Jeremiáš vyslyšen nebyl a město Jeruzalém podlehlo. Je to otázka tajemství svobodné vůle člověka; jednotlivce nebo i celých skupin podléhajících jinému vlivu.

Prorok Ezechiel nám ukazuje důvod, proč máme napomínat své bližní

nebo i skupiny lidí, aby opustili nesprávné cesty. Je to naší povinností. „Když řeknu bezbožnému: ‚Zemřeš!‘ a ty ho nebudeš varovat, když mu nebudeš domlouvat, aby se odvrátil od svého bezbožného chování a byl živ – umře on, bezbožník, pro svou nepravost, ale jeho krev budu vymáhat z tvé ruky. Když však budeš bezbožného varovat, ale on se neodvrátí od své bezbožnosti, od svého zvráceného chování, on jistě zemře pro svou nepravost, ty však sám sebe zachrániš.“ (Ez 3,18–19) K nejhorším skutkům naší doby patří bezpochyby umělý potrat, a demografické údaje týkající se nejen našeho národa, ale celé křesťanské Evropy nám ukazují, jak důležité je odvrácení od bezbožnosti a vykročení po cestě života.

Potřebu bratrského napomínání zdůrazňuje Svatý otec Benedikt XVI. i v poselství k postní době 2012. Píše: „Chci zde připomenout jeden aspekt křesťanského života, který podle mého zdání upadl v zapomnění – bratrské napomenutí, směřující k věčné spáse. Ve všeobecnosti jsou dnes lidé dost cit-

liví, když se hovoří o charitě a o pomoci fyzickému nebo materiálnímu zdraví ostatních, ale o duchovní zodpovědnosti za bratry se téměř úplně mlčí. [...] Církevní tradice zahrnuje mezi skutky milosrdenství i ‚napomínání hříšníků‘. Je důležité znovu získat tento rozměr křesťanské lásky. Při uskutečňování zla se nesmí mlčet.“

Prorocký hlas křesťanů a na prvním místě nás, katolíků, by mělo být jasně slyšet všude tam, kde se děje nějaká morální křivda, nepravost, kde se ničí budoucnost národa, Evropy. Velmi aktuálně se to dnes týká neúcty k daru lidského života a jeho maření v lůně vlastní matky. Tento hlas nemá být veden – jak připomíná opět Svatý otec – duchem odsuzování nebo obviňování, ale vždy uváděn do pohybu láskou a milosrdenstvím, které pramení z opravdové péče o dobro druhého. A můžeme dodat – i o společné dobro všech.

*Mons. ThDr. RNDr. Ladislav Hučko, CSc.
biskup Apoštolského exarchátu
Řeckokatolické církve v České republice*

RC MONITOR SI MŮŽETE OBJEDNAT NA ADRESE:

Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

PSČ:

E-mail:

Počet výtisků:

Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 440 Kč. Periodikum je distribuováno zdarma a jeho vydávání je možné jedině díky zaslaným darům. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí.

Letem světem

Sté výročí potopení Titaniku (14. dubna 1912) poskytlo příležitost médiím, aby přinesla nové zprávy a podrobnosti hrozné katastrofy, při níž zemřelo více než 1 500 lidí. Server *LifeSiteNews.com* referoval o knězi jménem Thomas Byles. Byl na cestě do New Yorku, aby sezdal svého bratra s jeho snoubenkou. Odmítl vstoupit do záchranných člunů a na palubě zůstal až do potopení lodi, aby se s lidmi modlil, aby je zpovídal a povzbuzoval. Nebyl jediným přítomným knězem na Titaniku. Týdeník *Světlo* přinesl svědectví o dalších – např. P. Josefovi Peruschitzovi, který směřoval do USA za účelem založení katolického gymnázia, nebo litevský kněz Juozapas Montvila. Kolem kněží shromáždění lidé byli vyzváni, aby vzbudili opravdovou lítost a připravili se na setkání s Bohem. Mnoho lidí setrvalo na kolenou do poslední chvíle, mnozí plakali... Agnes MacCoy, která katastrofu přežila, napsala: „I dnes mnoho ‚pozemských pasažérů‘ žije zaslepeně jako na luxusní lodi světa a nic netušícím trosečníkům vyhrává hudba veselé taneční melodie.“

Svatý otec v homilii na Velikonoční vigílii (viz str. 4–5) jakoby výše uvedené doplnil: „Skutečně hroživou temnotou je fakt, že člověk opravdu vidí a je schopen vidět a zkoumat hmatatelné, materiální věci, ale nevidí, odkud svět pochází a kam

spěje; kam směřuje samotný náš život; co je dobro a co je zlo. Zatmění Boha a zatmění hodnot opravdu ohrožuje naši existenci i svět jako celek. Pokud Bůh a hodnoty, rozdíl mezi dobrem a zlem zůstanou v temnotě, pak všechna jiná osvětlení, která nám dávají tak neuvěřitelnou moc, nejsou pouhým pokrokem, ale zároveň také hrozbami, které uvádějí do nebezpe-

Koláž: mimi

čí nás i svět. Dnes dovedeme naše města osvětlovat tak oslnivě, že už nejsou vidět hvězdy na nebi.“

Kolega Ondřej Vaněček zastoupil naši redakci *Res Claritatis* v České televizi. Tvůrci publicistického pořadu *Fokus* nás oslovili s nabídkou referovat o pronásledování křesťanů. Mimo jiné v pořadu přinesl osobní zkušenosti s pronásledovanými křesťany biskup Václav Malý. V anotaci pořadu Česká televize správně uvádí, že

„pokud se člověk sám nezajímá o situaci křesťanů ve světě, asi ho nenapadne, že ve 21. století stále zhruba 100 milionů z nich čelí nějaké formě pronásledování.“ Na letošní Bílou sobotu tak mohli diváci vyslechnout nejen debatu, ale vidět také řadu autentických záběrů perzekvovaných křesťanů, na kterých je na řadě míst světa, ale i v Evropě, pácháno násilí.

Ale pozor – je zde návrh eurounijních kadeřnických odborářů, který zaměstnává bruselské úředníky. Mají obavy o pracovní komfort kadeřníků a kadeřnic. A prý jde také o prevenci „emocionálních kolapsů“. Ne zcela jasný smysl požadavků se pokoušejí vysvětlit: „Podpatky nemají nosit, aby neuklouzli. Prstýnky mají být zapovězeny z hygienických důvodů. Naopak má být ale omezen počet hlav, které mohou ostríhat,“ uvedl britský list *Daily Mail*. Cítíte tu takřka zhmotnělou absurditu? A bychom nezapomněli, pokud to máte blízko do Rakouska: Asociace restauratérů rakouské obchodní komory vypracovala seznam jídel s nevhodným názvem, která by měli její členové ze svých jídelních lístků vyškrtnout: například kotletu z paprikyovou omáčkou *Zigeunerschnitzel* (německy cikánský řízek), čokoládový dezert se šlehačkou *Mohr im Hemd* (černočoch v košilce) nebo tmavý chléb zvaný *Negerbrot*...

-zd-

22. 4.	Ne	3. neděle velikonoční	Sk 3,13–15.17–19, Žl 4, I Jan 2,1–5a, Lk 24,35–48
23. 4.	Po	Svátek sv. Vojtěcha, biskupa a mučedníka	Sk 13,46–49 (Kol 1,24–29; 2,4–8), Žl 96, Jan 10,11–16
24. 4.	Út	sv. Jiří, mučedník	Sk 7,51 – 8,1a, Žl 31, Jan 6,30–35
25. 4.	St	Svátek sv. Marka, evangelisty	I Petr 5,5b–14, Žl 89, Mk 16,15–20
26. 4.	Čt	sv. Richarius, poustevník	Sk 8,26–40, Žl 66, Jan 6,44–51
27. 4.	Pá	sv. Zita	Sk 9,1–20, Žl 117, Jan 6,52–59
28. 4.	So	sv. Petr Chanel, kněz a mučedník	Sk 9,31–42, Žl 116, Jan 6,60–69

29. 4.	Ne	4. neděle velikonoční (neděle Dobrého Pastýře)	Sk 4,8–12, Žl 118, I Jan 3,1–2, Jan 10,11–18
30. 4.	Po	sv. Pius V., papež	Sk 11,1–18, Žl 42, Jan 10,1–10
1. 5.	Út	sv. Josef, Dělník	Gn 1,26 – 2,3 (Kol 3,14–15.17.23–24), Žl 90, Mt 13,54–58
2. 5.	St	sv. Atanáš, biskup a učitel církve	Sk 12,24 – 13,5a, Žl 67, Jan 12,44–50
3. 5.	Čt	Svátek sv. Filipa a Jakuba, apoštolů	I Kor 15,1–8, Žl 19, Jan 14,6–14
4. 5.	Pá	sv. Florián, mučedník	Sk 13,26–33, Žl 2, Jan 14,1–6
5. 5.	So	sv. Gothard, opat a biskup OSB	Sk 13,44–52, Žl 98, Jan 14,7–14

Res Claritatis MONITOR – publicistický třináctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Bc. Mária Pešeková, fr. Cyprián Suchánek OP, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.

